

2024 będzie Rokiem Stalmacha?

Data publikacji: 13.06.2023 18:55

Ma parki, ulice, szkoły swojego imienia, swoje pomniki. Ma także pamięć wśród mieszkańców regionu Śląska Cieszyńskiego. Czy rok 2024 będzie Rokiem Pawła Stalmacha?

Książka poświęcona Pawłowi Stalmachowi, fot. arc.ox.pl

Rok jeden, patronów wielu

Co roku Sejm RP wybiera patronów na nadchodzący rok. W 2022 roku posłowie zdecydowali, że rok 2023 będzie Rokiem, któremu patronować będą: Wisława Szymborska, Aleksander Fredro, Wojciech Korfanty, Mikołaj Kopernik, Jan Matejko, Paweł Edmund Strzelecki, Jerzy Nowosielski, Aleksandra Piłsudska, Jadwiga Zamoyska, Maurycy Mochnacki i Włodzimierz Przerwa-Tetmajer. Rok 2023 ustanowiono również rokiem Pamięci Bohatek i Bohaterów Getta Warszawskiego.

Stalmach patronem roku 2024?

Inicjatywa powstała w związku ze zbliżającymi się 200 urodzinami Pawła Stalmacha: - **Już w najbliższym roku obchodzić będziemy dwusetną rocznicę urodzin Pawła Stalmacha - wybitnego działacza narodowego i społecznego, publicysty, dziennikarza, polityka. Jest to osoba niezwykle zasłużona dla Śląska Cieszyńskiego, jednak dość mało rozpoznawalna w pozostałych regionach Polski. Centrum Polskie Kongresu Polaków w Republice Czeskiej uznało, że czas najwyższy zmienić ten stan rzeczy** – zauważa Mariusz Chybiorz z Centrum Polskiego Kongresu Polaków w RC.

Pomysł uzyskał poparcie wielu organizacji ze Śląska Cieszyńskiego, takich jak Macierz Szkolna w RC, Stowarzyszenie "Wszechnica", Muzeum 4 Pułku Strzelców Podhalańskich, Polskie Towarzystwo Historyczne oddział w Cieszynie, Collegium Interethnicum, Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki, Fundacja Integracji Regionalnej "Skała", Instytut Limes, Fundacja Volens. Wsparcia udzieliła również Konsul Generalna RP w Ostrawie, Pani Izabella Wołłejko-Chwastowicz.

- **Inicjatywą udało się zainteresować również parlamentarzystów, reprezentujących w Sejmie RP region Śląska Cieszyńskiego** – mówi Mariusz Chybiorz. Jak informuje Biuro Poselskie Przemysława Koperskiego Poseł Przemysław Koperski w porozumieniu z Centrum Polskim Kongresu Polaków w Republice Czeskiej złożył w imieniu Klubu Parlamentarnego Lewicy projekt uchwały w Sejmie, dotyczący upamiętnienia Pawła Stalmacha - polskiego dziennikarza, publicysty, działacza społecznego i narodowego, budziela Polskości na Śląsku Cieszyńskim.

Kim był Paweł Stalmach?

Paweł Stalmach urodził się 13 sierpnia 1824 w Bażanowicach—[...] **żył w burzliwym XIX wieku, okresie ogromnych zmian, które miały wpływ na formowanie się zarówno społeczeństw, jak i narodów. Nie był tym zmianom obojętny, co więcej: miał na ich kształt znaczący wpływ.**— czytamy w projekcie uchwały: - **Po ukończeniu szkoły powszechnej i gimnazjum ewangelickiego w Cieszynie, jako dziewiętnastolatek, podjął naukę w ewangelickim liceum w Bratysławie. To tam, poznawszy wielkiego słowackiego budziela narodowego Ludovita Štóra, zetknął się nie tylko z ideami romantyzmu, lecz i bogatą twórczością polskich romantyków, co wywarło wpływ na kształtującą się w nim tożsamość narodową.**

W maju 1848 roku uczestniczył w Zjeździe Słowiańskim w Pradze, gdzie zadeklarował on, w imieniu Ślązaków Cieszyńskich, przynależność do narodu polskiego, apelując przy tym o wprowadzenie języka polskiego do szkół i urzędów.

Współtworzył pierwsze polskojęzyczne czasopismo na Śląsku Cieszyńskim, czyli „Tygodnik Cieszyński” (od 1851 roku ukazujące się pod tytułem „Gwiazdka Cieszyńska”), będąc jego redaktorem naczelnym, a później wydawcą oraz dziennikarzem.

Doczekał się ośmiorga dzieci, z czego sześcioro z nich zmarło w dzieciństwie. Paweł Stalmach zmarł 13 listopada 1891 roku w Cieszynie. Pochowany jest w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym w Cieszynie, we wspólnym grobie z Karolem Miarką i księdzem Ignacym Świeżym (początkowo pochowany był na cmentarzu koło Kościoła św. Trójcy w Cieszynie, obecnie park - przyp.red.).

Red.